

Glavna ovira za sporazum med Italijo in Anglijo - padla

Angleški zunanji minister Eden je odstopil

London, 21. febr. o. Po tri in polurni večerajšnji seji angleške vlade je zunanji minister Eden odstopil. Odstop je povzročil spor med njim in predsednikom vlade Chamberlainom zaradi pripravljajočega se sporazuma z Italijo. Predsednik vlade zahteva, da se Anglija zaradi nevarnega stanja na Daljnem vzhodu in zaradi razloče nemške moči po zmagi hitlerjanstva v Avstriji takoj sporazume z Italijo. Zunanji minister Eden pa je zastopal stališče, da Anglija ne more priznati Italiji pravice do Abesinije, kar zahteva Italija kot prvi pogoj za razgovore z Anglijo, marveč je bil mnenja, da mora to vprašanje najprej rešiti Zveza narodov. Po zadnjih razgovorih, ki jih je angleška vlada imela z italijanskim poslanikom in je ta povedal italijanske zahteve in pogoje za sporazum, se je spor med predsednikom Chamberlainom tako zaostрил, da ni bilo drugega izhoda, kakor da Eden odstopi. To se je zgodilo sinoči. Z njegovim odstopom je ne le obveljalo stališče predsednika vlade glede zunanje politike, marveč je doživela

pomembno zmago tudi Italija, katere največji nasprotnik je Eden bil. Eden je bil tisti, ki je leta 1935 izpodrinil tedanje zunanje ministrstvo Hoareja, ki je s francoskim zun. ministrom Lavalom Italiji dal pravico do zasedbe Abesinije, nakar se je Italija spustila v vojno. Eden pa je v zvezi s Francozi dosegel pri Zvezi narodov razglasitev sankcij, ki so škodovala ne toliko Italiji, kakor državam, ki so jih izvajale. Zato ga je italijanska javnost silno sovražila in ga označevala kot glavno oviro za sporazum med Italijo in Anglijo.

V odstopitvenem pismu Chamberlainu pravi Eden, da odstopa, ker se v zadnjih dneh ni strinjal z nekaterimi svojimi tovariši v vladi posebno v vprašanjih, ki se nanašajo na Kitajsko. Eden piše, da se zaveda težine položaja in prosi predsednika vlade Chamberlaina, da naj bo prepričan, da ga vežejo nanj odnosi prijateljstva. Silno mu je žal, da se mora ločiti od svojih prijateljev in ministrskih tovarišev. Z njimi je sodeloval v dneh največjih težav. Prepričan je, da bodo nje-

govni tovariši še naprej delali za mir.

Na seji vlade, ki je trajala od 15. do 19.30, so ostali tovariši poskušali prepričati Edena, da naj ne odstopi. Po seji vlade je Eden izjavil, da ostavke ne more umakniti. Verjetno je, da bo odstopil sedaj še lord Cramborne. Seja vlade se je nadaljevala ob 22.

Edenov odstop ne bo povzročil krize vlade. Imenovali bodo samo njegovega naslednika. Največ omenjajo ime lorda Halifaxa. Ker lord ni poslanec, bo njegovo politiko v spodnji zbornici branil Chamberlain.

London, 21. febr. m. Odstopil minister Eden bo danes popoldne v angleški zbornici podal izjavo, v kateri bo razložil razloge, ki so ga dovedli do tega, da je odstopil. Pa tudi predsednik angleške vlade Chamberlain bo danes v parlamentu imel govor o zunanji politiki ter bo ob tej priliki tudi podrobno razložil nova nesoglasja, do katerih je prišlo med angleškimi ministri in ki so Edena pripravila do tega, da je odstopil.

Hitler je govoril tri dolge ure:

Nemčija ne bo odnehala - do zmage

Berlin, 21. febr. o. Včeraj popoldne je bila po dolgem času seja nemškega državnega zbora. Edina točka sporeda na seji je bil Hitlerjev govor o notranjem in zunanjem političnem položaju Nemčije. Zaradi pomembnih dogodkov v zadnjem času, predvsem zaradi sprememb v nemški vojski in zaradi zmage hitlerjevstva v Avstriji, je ves svet pričakoval od tega govora veliko. Zato so ga prenašale skoraj vse evropske radijske postaje. V Nemčiji so nagnali vse organizirano in neorganizirano prebivalstvo na ceste in javne prostore za zvočniki poslušati Hitlerjev govor.

Ta govor bi bil moral Hitler imeti že 30. januarja ob petletnici svojega nastopa, a ga je moral odložiti zaradi pripravljajočega se upora v vojski. Zato je bilo treba pričakovati, da bo v njem podal pregled petletnega dela, ki ga je hitlerjevstvo izvršilo v Nemčiji.

Po kratkih uvodnih besedah generala Göringa je Hitler začel govoriti in je govoril tako dolgo kakor se nikdar, namreč nad tri ure. Bistveno vsega novega ni povedal prav za prav nič in je tako razočaral glavna pričakovanja. Dejal je med drugim:

Ko je hitlerjanstvo prevzelo oblast v Nemčiji, je bil nemški narod po krivdi demokracije in parlamentarizma na tleh. Narodni socializem je šel takoj na delo, pometel vse staro in brez krvi vzgojil Nemce k novi disciplini ter rešil Nemčijo gospodarsko in moralno. V dokaz teh trditev je Hitler navedel ogromno raznih števil o porastu trgovine, razširjenju cestnega in železniškega omrežja. Govoril je o delu strankarskih ustanov za nemško mladino, o delovni službi, zimski pomoči, tujskem prometu.

Hitlerjevstvo - edni gospodar v Nemčiji

Popolna enotnost v vodstvu nemškega naroda je bila dosežena 4. februarja, ko so se v Hitlerjevi roki združile vaje vseh državnih ustanov. Odslej bo zunanjo, notranjo in gospodarsko politiko vodil izključno narodni socializem, ki ga bo na zunanji branila narodno-socialistična vojska. Med vojsko in hitlerjevstvom ni nobenega nasprotja, čeprav tujina v kaj takega verjame. Mednarodni hujskači, ki bi si upali drezati v nemški mir, bodo ob nemškem železu in jeklu šele občutili, kako vsa nemška vojska složno stoji za narodnim socializmom in njegovim voditeljem.

Kolonije nazaj

Gospodarski položaj Nemčije je težak, ker ima preveč ljudi in ker so jo zmagovite države po svetovni vojni oropale zlata ter kolonij. Vendar se je Nemčija sama, z lastno močjo, gospodarsko dvignila in rešila. Toda Nemčija bo mogla gospodarsko uspeti le, če dobi kolonije nazaj. Tej zahtevi se ne bo odrekla tudi, če bi se tisti, ki so ji čezmorska posestva vzeli, skušali odkupiti s kakimi posojili. To je nemška jasna beseda, spričo katere so prazni vsi načrti in razgovori in konference. Če bi Nemčija kaj dala na taka govorenja, bi danes imela 15 milijonov brezposelnih in bi padla v boljševiško zmešnjavo. Z Zvezo narodov je konec.

Ker Nemčija ne verjame v mednarodne konference in seje, zato tudi nima kaj iskati v Zvezi narodov, ker je bila Zveza ustanovljena z mirovnimi pogodbami, katerim naj bi zagotovila trajno veljavo. Zato je Zveza narodov branila namesto pravice, krivice. Zveza narodov naj zavaruje zmagovitim državam posestva, ki so jih vzeli Nemčiji, zato Nemčija nima tam kaj iskati. Zveza narodov je Nemčiji odrekla pravico do oborožitve, zato je Nemčija odšla iz nje in se ne bo več vrnila, saj tam ni še dobil nihče pravice, kdor jo je iskal.

Z vsem - razen z boljševiki

Nemčija bo pod vodstvom narodnega socializma hodila svojo politično pot. Priznala bo mandžursko državo, ki je ZN noče priznati. Iskala bo sodelovanja z večino držav na svetu, ni pa govora o kakem sodelovanju z boljševiško Rusijo. V boljševizmu je utelešen zločinski nagon po uničevanju. Če bi se boljševizem omejeval samo na Rusijo, bi to šlo, toda zločinska boljševiška družba hoče svojo oblast razširiti na ves svet. Zato je Nemčija njena neizprosna sovražnica. Naj drugi mislijo, kakor hočejo, Nemčija se zaveda, da so države, v katerih ima komunizem prevladujoč vpliv, samo še podružnice Moskve. Zato med Nemčijo in boljš-

evizmom ni pomirjenja. Zaradi tega so se Nemci zvezali z Japonsko, ki bo ustavila boljševiški naval v Aziji. Če je Nemčija to storila, je storila le zaradi obrambe proti boljševizmu, ne pa da bi morda hotela dobiti kaj zemlje v Aziji.

Tudi v Španiji se Nemčija bori samo proti komunizmu, ne pa zato, da bi si pridobil tam kake koristi. Borila se bo še naprej z vsemi državami, ki so podpisale zvezo proti Kominterni. To stališče do komunizma in pa skupni svetovni nazor je zvezal Nemčijo z Italijo. Nemško stališče do Španije in do drugih vprašanj je enako. Nemčija in Italija sta nepremagljivi jez proti boljševizaciji Evrope.

Do Francije in Anglije nima Nemčija nobenih zahtev, razen zahteve po vrnitvi kolonij. Če razmerje med njo in tema državama ni tako, kakor angleškega in francoskega tiska, ki po pretvezo duhovne svobode lahko zastruplja odnose med narodi. Nemčija je doslej napade tega časopisa prenašala, odslej pa bo odgovarjala na nje z narodno socialistično temeljitostjo. Tako pisanje in hujskanje ograža svetovni mir in če je Nemčija s spremembami 4. februarja ojačila svojo vojsko, jo je tudi zato, da bo pripravljena na vse posledice, ki bi jih utegnile roditi tako pisanje. Dokler ne bod otuje države znale krotiti zločinskega tiska,

Prva znamenja hitlerjevskega „pomirjenja“

Nemiri in poboji po vsej Avstriji

Dunaj, 21. februarja. Snoči je po dunajskih ulicah prišlo do velikih neredov. Tisoči študentov so šli po ulicah blizu Ringa in nato pred univerzo. Ves čas so vzklikali Hitlerju in za priključitev Avstrije k Nemčiji. Spreved je nato odšel pred hišo »domovinske fronte«, da bi jo napadel. Tam pa je stal oddelek milice, ki jo je nedavno ustanovil Schuschnigg. Razvili so se hudi neredi. Prav isti neredi so se ponovili blizu zapadnega kolodvora, kjer je morala nastopiti policija v bojni opremi. Tudi v Innsbričku je prišlo do neredov. Demonstracij se je tam udeležilo več tisoč narodnih socialistov, ki so se pripeljali z vse Tirolske. Policija ni posegla v spopade med hitlerjevci in pristajši domovinske fronte, ker po ukazih hitlerjevskega notranjega ministra ne sme, ampak je samo opazovala.

Tudi v Gradcu je bilo zaradi amnestije izpuščenih veliko števil narodnih socialistov. Ob tej priliki je včeraj prišlo v Gradcu do velikih demonstracij za Hitlerja, kakršnih do zdaj še ni bilo

Nova diktatorska ustava v Romuniji

je razglašena in jo bodo dali ljudstvu v odobritev

Bukarešta, 21. februarja. m. Danes je romunski »Uradni list« prinesel besedilo nove romunske ustave, ki jo je sinoči v posebnem razglasu napovedala romunska vlada.

Najvažnejša določila nove romunske ustave so: Zakonodajno delo bo izvrševal kralj po narodnem predstavnstvu, ki ga tvori narodna skupščina in senat. Člani zakonodajnih teles ne morejo braniti zasebnih koristi proti državi in tudi ne tistih podjetij, ki so v poslovnih stikih z njo. Čl. 61. nove romunske ustave določa, da morejo biti v narodno skupščino izvoljeni samo romunski državljani, ki so stari nad 30 let. Biti morajo ali iz kmečkega, trgovskega ali industrijskega stanu, ali pa iz vrst razumnosti. Volitve so tajne in obvezne. Poslanska doba traja šest let. Volivno pravico imajo vsi romunski državljani. Med določbami, ki se tičejo senata, je tudi ta, da so senatorji dveh vrst: tisti, ki jih postavlja kralj, in oni, ki so izvoljeni pri tajnih in obveznih volitvah. Postavljenih senatorjev je polovica, druga polovica je voljenih.

Hkrati z razglasitvijo nove romunske ustave prinaša »Uradni list« tudi uredbu notranjega ministra, s katero se za 24. februarja leto določa ljudsko glasovanje za odobritev nove ustave. S tem plebiscitom bo romunskemu narodu dana prilika, da ustavo sprejme ali ne. Izidi glasovanja bodo objavljeni takoj. Volitve bodo po ustavnih določilih.

Nova romunska ustava tudi določa, da so vsi ministri politično odgovorni samo kralju. Poseben zakon o ministrski odgovornosti bo o vsakem primeru ugotovil, če je ta ali oni minister za svoje dejanje odgovoren ali ne, določil pa bo tudi kazni. Pravosodni ministri leto dni po izstopu iz kabi-

in do nemirov. Skozi mesto se je pomikal spreved več tisoč ljudi, ki so nosili lampijone in zastave s kljukastim križem ter vpili »Heil Hitler!« Policija je spreved mirno gledala in ni intervenirala kakor do zdaj. Do podobnih manifestacij je prišlo na Koroškem. Po Gradcu se širijo razne vesti o odstopu avstrijske vlade, Dunaj pa je ob 9 zvečer te vesti zanikal. Čeprav v mestu vlada veliko razburjenje, do večjih pobojev ni prišlo.

Delavstvo za Schuschnigga

Dunaj, 21. februarja. AA. Patriotske strokovne organizacije v Lincu so poslane včeraj zveznemu kanclerju dr. Schuschniggu brzojavko, v kateri ga prepričujejo, da so delavci popolnoma solidarni z njim, glede branbe avstrijske neodvisnosti in dostojanstva. Sklicane so bile tudi delavske organizacije patriotske fronte na Dunaju na shode, ki bodo ta teden in na katerih bodo manifestirali avstrijski delavci svojo soglasnost s politiko dr. Schuschnigga.

neta ne bodo mogli izvrševati odvetniškega poklica in tudi ostali ministri ne bodo smeli biti člani raznih podjetij najmanj tri leta po odstopu. Po novi ustavi so vsi romunski državljani brez oziroma na poreklo enaki pred zakonom in se morajo med seboj spoštovati. Najstrožje je prepovedano vsakemu Romunu, da bi z živo ali pisano besedo delal na to, da se spremeni državni red. Duhovnikom vseh veroizpovedi je prepovedano izkoriščati svoja duhovniška opravila v politične namene. Nova ustava določa svobodo za vse romunske državljane, dalje prepoveduje nošenje vseh znakov ter kakršnihkoli uniform, ki so jih izdelali zasebniki brez zakonite odobritve.

Odpravljena je tudi porota. Ustava določa stalnost sodnikov, ki pa bo podeljena šele čez šest mesecev s posebnim zakonom, ko bodo vse nezanesljive premeštili in odstavili.

Člen 97. nove romunske ustave pravi, da se sedanja ustava lahko spremeni v celoti ali samo deloma samo na pobudo kralja in po prejšnjem zaslišanju zakonodajnih teles, ki bosta določila besedilo za spremembo ustave. Spremembo ustave je moči izvesti samo z dvotretjinsko večino oddanih glasov.

Nove angleške bojne ladje, ki so jih začeli graditi letos, bodo imele vsaka nad 42.000 ton.

V bodočnosti Zveze narodov in v uspešnost njenega dela se verjame angleški mornariški minister Duff Cooper, kakor kaže njegov zadnji govor v poslanski zbornici.

Vesti 21. februarja

Narodne manjšine na Poljskem se morajo ujeti v poljskega duha in se seznaniti s poljsko kulturo, če hočejo, da jim bo država dala možnosti za neoviran razvoj. Tako je govoril na seji varšavske zbornice poljski prosvetni minister.

Hitler je v soboto obiskal dunavskega kralja in kraljico, ki sta se za nekaj dni ustavila v Berlinu.

Fotografske posnetke diplomatske legitimacije, ki jo je dalo romunsko zunanje ministrstvo sovjetskemu odpravniku poslov Butenku, prinašajo italijanski listi ter s tem vidnim dokazom pač dovolj izpodbijajo trditve boljševiške vlade, da človek, ki Sovjete po italijanskih listih tako obremenjuje, ni resnični Butenko.

Veliki neredi so bili zadnje dni v Egiptu na volilnih shodih raznih strank.

Uredbo o obveznem zavarovanju nameščencev, zasebnih in državnih v italijanski Afriki, je izdala rimska vlada. Zavarovanje velja za primer smrti in trajne nesposobnosti zaradi sončarice, malarije in drugih južnih bolezni.

Naš prometni minister dr. Spaho si je s spremstvom ogledal velike tovarne za električne lokomotive »Breda« v Milanu.

Avstrijski hitlerjevci, ki so svoje čase pobegnili v Nemčijo, se kljub sporazumu ne bodo smeli vrniti nazaj v Avstrijo.

Več generalov in višjih častnikov je upokojil bolgarski kralj menda zaradi preureditve vojnega vodstva.

Nadzorstvo nad sovjetskimi diplomati bo sedaj imel poseben oddelek agentov politične policije. Ta oddelek je zaradi zadnjih dogodkov, zlasti zaradi Butenkovega bega, uredil vodja Kominterne Dimitrov.

Iz Rima se je poslovil dosedanj nemški poslanik von Hassel. Italijanski zunanji minister mu je priredil ob tej priliki slovesno večerjo.

Velike demonstracije brezposelnih so bile včeraj v New Yorku na Wallstreetu, kjer so sedeži vseh velikih ameriških bank. Demonstranti so nosili v sprevedu ogromne napise »Hočemo delati«.

Poljska vlada bo začela boj proti vsem mednarodnim političnim organizacijam, ki imajo svoje podružnice na Poljskem, med njimi zlasti proti komunizmu in framasonom. Tako je obljubil sam predsednik vlade in s tem potrdil, da so framasoni le še na svetu in da so celo politična organizacija, čeprav bi ljubljansko »Jutro« rado dokazalo, da to ni res.

O novem stanju v Avstriji je poljskemu zunanjemu ministru Becku poročal avstrijski poslanik v Varšavi Schmidt.

25 ljudi je ubil strahovit vihar, ki je divjal v ameriški zvezni državi Luisijani.

Dve rečki španski letali sta metali bombe na francosko bojno ladjo »Cordielle«.

Nemška avtomobilska razstava v Berlinu, ki so jo odprli pred tremi dnevi, je zanimiva predvsem zaradi tega, ker so tam razstavljeni prvi tako imenovani »ljudski avtomobili« po tako nizki ceni, da bo mogoče kupiti vozilo večini nemškega prebivalstva.

Ločitev Indije od Anglije so sklenili na tako imenovanem vseindijskem kongresu, ki že nekaj dni zboruje v Haripuru. Kakor kaže, bo Anglija z oživitvijo indijskega gibanja za svobodo dobila še eno skrb v svoji svetovni državi.

Razgovori med Irsko in Anglijo se bodo danes začeli spet v Londonu, kamor je dopotoval predsednik irske republike De Valera s spremstvom.

Sporazum v Berchtesgadenu bo služil miru, če se ga bosta Avstrija in Nemčija natančno držali. O tem je prepričan češki minister Zajček, kakor priča njegov govor pred dvema dnevmi.

Novi argentinski predsednik Rubio Ortiz je včeraj prevzel posle. Ko se je peljal v predsedniško palačo, ga je po cestah pozdravljala ogromna množica ljudstva, ženske pa so vso cesto, koder se je vozil, posule s cvetjem.

Tri sestre albanskega kralja Zoga so odpotovale čez Italijo v Ameriko.

Pridelek žita v Franciji leto za letom pada, ker sila kmečko prebivalstvo vedno bolj v mesta.

Slovaška avtonomijska stranka, ki jo vodi msgr. Hlinka, se je na zborovanju izvršnega odbora izrekla proti sodelovanju avtonomijskih zastopnikov v praški vladi, dokler ne bodo dali Čehi Slovakom vsaj take avtonomije, kakršno so dali pravoslavni ruski manjšini v Podkarpatih.

Požar je uničil francosko vojaško šolo v Saint Mainxentu. Vsi ljudje so se utegnili rešiti, preden so se poslopja začela podirati.

Bolgarska policija je spet prijela v Sofiji 30 komunističnih agitatorjev.

O pomenu sprememb v nemški vojski piše neki major Wedel v vojaškem strokovnem glasilu »Die Wehrmacht«. Pravi, da je smisel vseh sprememb naznačen dejstvu, da so Göringa imenovali za maršala. Človek bi verjel ..., če ne bi vedel, da je bilo čisto drugače.

Trgovsko pogodbo sta podpisali Francija in Argentina včeraj v Parizu.

Posebno italijansko odposlanstvo za japonsko je odpotovalo včeraj iz Genove v Tokio.

Nemški zunanji minister Ribbentrop bo prihodnji teden potoval v London, da se poslovi od svojih redkih prijateljev, ki jih je tam imel.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: —10, sončno, mirno, 105 cm odsrenjenega snega, pršič, skakalnica uporabna.

Kranjska gora: —10, sončno, mirno, 100 cm odsrenjenega snega, sankališče in drsališče uporabno.

Dovje-Mojstrana: —9, sončno, mirno, 33 cm odsrenjenega snega.

Bled: —8, barometer se dviga, sončno, mirno, 28 cm odsrenjenega snega, drsališče uporabno.

Dom na Komni: —12, jasno, mirno, 245 cm suhega snega.

Sv. Janez ob Boh. jezeru: —16, sončno, mirno, 70 cm odsrenjenega snega.

Sv. Križ nad Jesenicami: —1, nekoliko oblačno, 40 cm odsrenjenega snega.

Dom na Kolcah: barometer nekoliko pada, oblačno, na 90 cm podlage 30 cm suhega snega.

Veličastni zbor slovenskih kmetov v Celju

Kmečka zveza je bila ustanovljena, da kmetu da boljše življenje

Celje, 20. februarja.

Zastopniki Kmečke zveze so se včeraj v Celju zbrali v dvorani celjske Ljudske posojilnice na veličasten občni zbor, ki je bil po dveh letih, odkar obstaja organizacija Kmečke zveze, pač preprčljiv dokaz, kako temeljito je bilo delo te prave kmečke organizacije med našim kmečkim prebivalstvom. Po običajnih pozdravih ter vdanostnih in pozdravnih brzojavkah na najvišja mesta je kot prvi spregovoril načelnik Kmečke zveze g. Brodar iz Hrastja pri Kranju, ki je poudarjal uspešno delo Kmečke zveze v komaj dveh letih njenega obstoja. Ti uspehi nam dajejo novih pobud za nadaljnje naše delo v tej smeri. Pri tem se moramo tudi v bodoče v prvi vrsti zanašati predvsem na samopomoč ter na uvidenost visokih slovenskih predstavnikov. Kmečka zveza ni bila ustanovljena zato, da bi le organizirala slovensko kmečko ljudstvo, pač pa v prvi vrsti zato, da bi temu našemu človeku ustvarila boljše življenjske pogoje.

Iz obširnega in skrbno pripravljenega poročila, ki ga je podal tajnik Kmečke zveze gosp. Finec, posnemamo:

Razvoj in uspehi Kmečke zveze

Sledilo je poročilo predsedstva, ki ga je podal tajnik g. Finec. Po dveletnem delu gleda Kmečka zveza na razvoj, kakršnega pri nas ni mogla zaznamovati doslej: nobena stanovska organizacija. Doslej je bilo ustanovljenih 269 krajevnih Kmečkih zvez. Pripravljalnih odborov, ki imajo pravila že potrjena, je še 52, okrajnih odborov Kmečkih zvez je 19 in v zadnjih mesecih organiziranih mladinskih odsekov je že 49, med njimi 29 fantovskih in 20 dekliških. Celokupno število članstva Kmečke zveze pa že presega 60.000 članov. — Pozna se prav pri plačevanju članarine, da naše kmečko ljudstvo glede na razmere tudi za svojo stanovsko organizacijo težko najde celo skromna sredstva. Večina ustanovljenih edinic posluje že v redu in z vsakim dnevom delavnost krajevnih zvez narašča.

V zadnjem letu so se izpolnile nekatere bistvene in najvažnejše zahteve Kmečke zveze. Vprašanje ozdravitve denarnega zadružništva je rešeno. V ta namen je Kmečka zveza osebno posredovala tudi v Belgradu. Stara želja Kmečke zveze po ustanovitvi Kmetijske zbornice se je tudi uresničila. Sklenjene so bile in se še pripravljajo dobre trgovske pogodbe z državami, ki so dober kupec naših pridelkov. V vprašanju mlitnin za kmetijske pridelke, ki jih imajo nekatera mesta, je započeta akcija doseglja že lepe uspehe in si v tej smeri lahko obetamo še marsikaj. Glede novega pravilnika o pobiranjih banovinske trošarine na vino, je glavni odbor Kmečke zveze opozoril vse merodajne činitele in uspel, da so se trdote omilile. Ker je lansko leto z vremenskimi neugodami napravilo slovenskemu kmetu ogromno škodo, je Kmečka zveza na vseh pristojnih mestih zahtevala pomoč in ustanovila tudi samostojno pomožno akcijo, ki je pomeklo lepo uspeša. V zvezi z vprašanjem likvidacije kmečkih dolgov je opozarjala sodišča in Privilegirano agrarno banko, da čimprej ustanovijo odstotek znižanja dolgov nad 25.000 din in zahtevala odlog plačila drugega obroka, kar ji je uspelo. Celotni pregled dela Kmečke zveze pa kaže, da je Kmečka zveza izvajala že toliko uspehov, da mora z njo računati vsa slovenska javnost.

Predsednik mladinskega odseka Kmečke zveze g. Puš je nato poročal o mladinski kmečki zvezi, ki se je osnovala šele lani in ki je dejansko začela ustanavljati prve odseke v tekoči zimi. Delo Mladinske kmečke zveze vodi poseben odbor, ki je sestavljen načet za delo odsekov. Udeleževanje mladine je postavljeno na načelo samodelavnosti. Sami naj pridejo za delo in vodijo svoje sestanke in kmečke večere.

Volitve

Sledile so volitve v glavni odbor KZ in je bila soglasno izvoljena sledeča lista:

Načelnik: Brodar Janez, Hrastje pri Kranju.
I. podnačelnik: Jančević Alojzij, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.

II. podnačelnik: Strcin Janez, Kaplja vas, pošta Komenda.

III. podnačelnik: Špindler Jožef, Sv. Ana v Slov. Goricah.

Blagajnik: Inž. Muri Lambert, Ljubljana.

Tajnik: Dr. Vorišč Josip, odvetnik, Ljubljana.

Odborniki: Bogovič Alojzij, Loče 10, p. Dobova, Zolnir Henrik, Orla vas, p. Celje, Nemanjč Jožef, Zlebej, p. Metlika, Smodič Stefan, Beltinci, Koinik Beno, Podkraj, p. Guštanj, Stelbovnik Martin, Smartno ob Paki, Prijatelj Lojze, Vinca, p. Soča, Kukul Anton, Pristava 1, p. Konjice, Marinko, Zupeta vas, p. Cerklje ob Krki, Cencelj Ivan, Tremerje pri Celju, Starman Alojzij, Smartno pri Litiji, Stuehč Alojzij, Krizevec pri Ljutomeru, dr. Kulovec Franc, minister v pokopju, Ljubljana, Kranjc Jakob, Begunje pri Cerknici, Šimenc Anton, Podgora, p. Dol pri Ljubljani, Koban Franc, Selet 7, Zgornja Poljskava, p. Pragersko, inž. Zobeč Ivan, ravatelj, Murska Sobota, Brule Franc, Hrušica 11, p. Smihel-Stopiče, Sinkovec Ivan, Ambrus, p. Zagradec, Munda Martin, Ormož, Rozman Jakob, Radovljica, Sevnica Stanko, Zabrdo, p. Velenje, Lušina Franc, Gostče pri Škofji Loki, Turk Ivan, Lesje, p. Šmarje pri Jelšah.

Voditelja odsekov: Puš Ludovik, Ljubljana, za mladinski odsek, in Brodar Frančiška, Hrastje pri Kranju, za ženski odsek.

O naših denarnih zavodih

in o njihovi likvidnosti je nato spregovoril ravnatelj Združne zveze g. Gabrovšek, ki je med drugim dejal:

Ko je konec leta 1936 z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov dala vlada tudi besedo, da bo pomagala tudi do likvidnosti našim denarnim zavodom, smo se upravičeno oddahnili. In vendar je bilo treba vložiti ves naš politični vpliv, da smo uspeli. Proti zastavi državnih obveznic in tega, kar imajo dobiti hranilnice od Privilegirane agr. banke, so dobili naši denarni zavodi v denarju polovico tega, kar bi imeli prejeti. Ban dr. Marko Natlačen pa je omogočil posojilo 63 milijonov din, ki jih je tudi dala Poštna hranilnica. In tako je v zadnjih treh tednih prišlo v Združno zvezo 120 milijonov din in denar še priteka. Ta denar zadošča, da bo vse naše denarno gospodarstvo prišlo v tek. (Navdušeno odobravanje.) Denar, ki je v naših kmečkih posojilnicah, je popolnoma varen in kmalu bodo vloge popolnoma proste.

Čakajo nas sicer še marsikateri naloge, saj je skoraj sedem let gladilo nezaupanje na naših denarnih zavodih. To nezaupanje se je globoko zagrizlo v vse, zlomiti ga pa moramo mi sami.

Nadaljnje delo bo mogoče, če bodo naši denarni zavodi v resnici kmečki. Kmet jim bo moral dati, kadar bo imel več, in jemati iz njih, kadar bo potreboval. Temu v zadnjih letih ni več tako, saj je Poštna hranilnica v zadnjih šestih letih sprejela že 200 milijonov kmečkega denarja. Naš kmet se je navadil, da nosi denar v mestne zavode in mnogi so ga nosili celo v tuje, nemške zavode. Potem se pa pritožujemo, če nas žuli jarem, pa vendar nosimo sami glavo pod njega. Zato naj velja: kmečki denar kmečkim posojilnicam! In kdor se ne bo ravnal po tem, bo grešil nad svojim stanom in narodom.

Z razvojem denarnega zadružništva bo tudi v bližnji bodočnosti mogoče misliti na razvoj blagovnega zadružništva. Zato se nam ni treba bati raznih interpelacij, letakov in zabavljanja. Vse to je le dokaz, da je bilo doseženega mnogo dobrega.

KINO

Danes poslednjič DEANNA DURBIN

Jutri premiera velenapetega filma iz

SLOGA

Tri zlate deklice

burnega življenja zlatokopa na Aljaski

Telefon 27-80

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 u r i

BELI VOLK

Strašen umor iz maščevalnosti

Dva mladoletnika zaklaja lovskega čuvaja Grabnarja „po naročilu učitelja Zagaženega“

Celje, 21. februarja.

V petek popoldne se je odigral v graščinskem gozdu grofa Thurna pri Vitanju grozen zločin, ki je silno razburil vso tukajšnje javnost. Žrtev tega zločina, izvršenega iz sovraštva, je postal 40 letni lovski čuvaj Grabnar, uslužbenec v gozdovih grofa Thurna. Bil je oskrbnik na teh posestvih in je o vsem gospodarstvu tudi on odločal. Prišlo je do neklih prepričanih glade šole. Učitelj Zagažen Ivan je tedaj zasvoščil Grabnarja. To sovraštvo pa je kmalu priklopelo do vrhunca. Tedaj je učitelj Zagažen sklenil, da svojega nasprotnika umori. Ni pa hotel tega dejanja sam opraviti, pač pa je naročil dva mladoletna fanta iz Vitanja ter ju z denarjem podkupil. V petek okoli 1 popoldne sta ta dva mladoletnika pričakala za nekim drevesom lovskega čuvaja Grabnarja, ko se je vračal iz gozda. Ko se je Grabnar približal, sta planila nanj z noži ter mu zadala več smrtonosnih ran v trebuh, v prsa in še drugam. Napačenec se ni mogel več braniti, ko je dobil prve vbojnice. Nesrečni Grabnar je poškodbam podlegel. Morila sta takoj po svojem zločinu zbežala domov. Svojemu očetu sta prinesla novico, da sta pretepla v gozdu nekega pijanca. Oče je šel takoj v gozd ter našel lovskega čuvaja Grabnarja mrtvega v mlaki krvi.

Policija je aretirala oba zločinska mladolet-

Krvav pretep v Malem Črnelem

Stična, 20. februarja.

Naša okolica je dobila žalosten sloves. Saj se ni minilo mnogo časa od žalostnega fantovskega pretepa v Zavrtačah pri Višnji gori, kjer sta pela svojo pesem kol in nož ter sta dva mladeniča padla kot žrtvi objestnosti pijanih fantov. O sličnem žalostnem dogodku poročajo iz Malega Črnelega. Pri posestniku Nangerju so sedeli domači fantje v družbi deklet. Ob vinu so se fantje razgledali, vendar je vse poteklo v miru, dokler ni prišla pod okno hiše druga skupina domačih fantov in začela klicati na korajžno tiste, ki so znorjali plesali. Plesalci so kajpak takoj skočili iz hiše in že sta si stali nasproti dve sovražni si skupini. Eden izmed izzivačev, Skufca Tone, je iz bližnjega plota izrval kol, z njim mahal in pozival fante na korajžje. Ta hip se je iz skupine plesalec utrgal fant in skočil proti Skufci, da bi mu izrgal kol. S tem pa je bil že dan znak za uskok in pretep, v katerem je pel glavno pesem spet nož. Žrtve so bile številne, da je imel zdravnik dr. Fedran mnogo dela z njimi. Najbolj pa jo je skupil izzivač, ki ga je v gneči v temi nekdo krepko sunil z nožem v hrbtini mozga. Skufca je obležal nezavesten vso noč, dokler ga niso pripeljali k zdravniku. Fant ima silno nevarno poškodbo, katere posledica bo, da fant ne bo mogel nikdar več hoditi. Orožniki so začeli takoj zasledovati in zapirali udeležence pretepa, od katerih jih je večina več ali manj nevarno oklanjani, nekaj pa jih je odneslo še zdravo kožo. Pri prvem zaslišanju se je dognalo, da do pretepa ni prišlo zgolj slučajno. V času, ko so fantje in dekleta plesali in pili pri Nangerju, se je v hiši pojavil tudi neki fant in zahteval vina. Ker so vedeli, da je s tem fantom nevarno sedeti v družbi zlasti takrat, kadar ga ima v glavi, so mu vino odrekli in ga odgnali. Fant je snel klobuk, začel z njim mahal in se kregati. Prisotni so videli, da je v klobuk skril nož, očitno zato, da bi ga drugi ne presenetili.

Prebivalstvo je razburjeno. Vsi želijo, da bi oblasti naredile konec nedovoljenemu točenju alkoholnih pijač in s tem preprečile, da bi se ponavljale žalostne zgodbe, ki zahtevajo toliko žrtve, obenem pa so nam v veliko sramoto.

Krava utonila v hlevu

Moravče, 20. februarja.

Pri Močilnikarju v Veliki vasi pod Sv. Miklavžem imajo v hlevu vodnjak, ki je pa bolj podobna mlaki. Naprava je sicer pripravna za napajanje, škoduje pa zlasti mladi živini, ker se pre-malo shodi. Napajališče tudi ni bilo primerno za-varovano. Nesreča je hotela, da se je v nedavni noči odtrgalo od jaslvi več goved, ki je nastal med živino, je tiral mlado kravo v ruvo, iz katere se ni mogla rešiti. Zjutraj je bilo po hlevu vse narobe. Najhuje pa je bilo to, ker je poginila krava, kar pomeni za kmeta hud udarec.

Frančiškanska prosveta M. O. Ljubljana pri-redi na svojem 25. rednem prosvetnem večeru v torek, dne 22. februarja, ob 8 uri zvečer ekioptično predavanje »Mi smo kropski kovači«. Predava-g. ravnatelj Jože Gasperič od krašnih številnih ekioptičnih slikah. Pred pričetkom predavanja bo g. Janez Nadrag recitiral dve Zupaničevi originalni kropski pesnitvi »Kroparji« in »Zeljarji«. Predprodaja vstopnic po 3 in 2 din v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaži. Člani imajo običajen popust!

Resolucija

Za zaključek je bilo sprejetih še nekaj pred-logov ter daljša resolucija Kmečke zveze, ki ugo-tavlja, da je bilo lani doseženo poživljenje kmeč-kega kreditnega zadružništva, da so se odprla nova svetovna tržišča za naše kmetijske proizvode in da se je slovenska Kmetijska zbornica že organi-zirala. Nadalje zahteva resolucija, naj se na novo klasificira kmečka zemlja in s tem olajša dvono-breme kmetovleev. Prav tako naj se znižajo pre-vezne davke, spremini naj se tudi lovski zakon v korist kmetijskega gospodarstva. Znižaj naj se ca-rina na kmetijske gospodarske potrebščine, ki se morajo uvažati, kakor tudi trošarina na življenjske potrebščine, ki jih kmet kupuje. Odpravijo naj se mitnine na kmetijske pridelke. Banska uprava naj še v večji meri izsušuje barja in omogoča regu-lacije; pospeši naj tudi elektrifikacijo ce otnega slovenskega ozemlja. Osnuje naj se socialno za-varovanje kmečkega stanu, omogoči naj se ši-tev kmečkih nadaljevalnih šol, kakor tudi dostop kmečke mladine na učiteljska. Kmečka zveza za-hteva gospodarsko samoupravo za Slovenijo, ker bo le ta mogla omogočiti neoviran gospodarski razvoj našega kmečkega življa.

Filmi

Premiera (Kino Union). Ne gre zanikati, da bi se tvorci tega filma ne bili poskušali lotiti več-je naloge kot prikazati kriminalno zgodbo. So mesta v filmu, kjer jasno spoznamo Bolvaryjev napad, da bi ob bleščavih videz igre postavil res-no in tragiko pravega življenja: zgodil se je zločin med premiero; na odru plešejo stotine plesalcev razkošno zamišljeno revijo, sijaj, lepota, glasba, lažnjiv svet — za odrom pa se razgalja surova stvarnost. — Mogočen finančnik je strl kariero mladi plesalki. V sceni, kjer na odru po-kajo slepo nabiti revolverji, pade usodni strel v živo. Umor! Preiskava! Nova zvezda, njen par-ner in direktor gledališča so v hipu po usodnih naključjih vpleteni v dogodek. Ob koncu se raze-dene, da je streljal neznanih rekviziter, brat ne-srečne plesalki. Bolvary je pri poskusu, da bi iz snovi iztisnil več kot goli kriminal, res tudi samo uspel v toliko, v kolikor je razodel pri tem dokaj izdaten napor: dalje ni prišel. »Premiera« je kri-minalni film, ki mu je za okvir gledališke okolje. Ključ zgodbe k sreči ne tiči v senzacionalnosti dogodke, ampak v analizi, ki nam odkriva zna-čaje ljudi in družabne sloje, ki žive v gledališ-škem svetu; senzacionalnost kriminala je ublažena v toliko, v kolikor je težišče preneseno na pre-iskavo, na neizprosni poseg »pravične roke«, ki ne miruje prej, dokler zločina ne razvzolja. V »Premieri« srečamo novo odkrito zvezdo, Švedi-njo Zarah Leander, ki igra in poje dobro; prav nič slabši ni Atila Hörbiger v vlogi policijskega komisarja. Du Pontova plesna skupina nam po-kaže, o kakšnim aparatom delajo svetovne plesalske revije. »Premiera« je v svojem rodu boljše delo, dasi ne dosega viška, ki je bil že dosežen. Rahlo nostalgичni »Leitmotive« glasbe, ki obrobja »Premiero« kaže precejšnjo sorodnost z vodilno melodijo v »Mazurki«.

Smrtna nesreča v „Jugobruni“

Kranj, 21. februarja.

Včeraj dopoldne ob 9.15 se je pripetila v kranjski tovarni »Jugobruna« težka nesreča, ki je zahtevala žrtve 32 letnega delavca Zakej Franca iz Strazišča. Franc Zakej je opazoval v tovarni »Jugobruna« delavce, ki so prevažali premog. Nenadoma pa mu je padlo na glavo dvigalo, s katerim so delavci dvigali premog. Dobil je smrtno rano ob ušesih. Dvigalo mu je presekalo žile, da se je na mestu zgrudil mrtve. Na kraj nesreče je prišel takoj zdravnik iz Kranja, ki pa je mogel ugotoviti le smrt. Pokojnega žaldja so prepeljali na njegov dom ter ga položili na mrtvaški oder.

Nameravani zločin v Črnem grabnu

Neznanec napadel samotnega gospodarja z goreč m bencinom

Blagovica, 20. februarja.

Komaj se je prebivalstvo Črnega grabna ne-koliko pomirilo po skrivnostnem umoru edinega sina v Trnavi. Že je bil nedavno izvršen nov zločin, ki je ponovno razburil vso okolico. Pozo-rišče nameravanega zločina so Zirovše, samotna vasica nedaleč od Blagovice ob vznožju Limbarske gore. Hiše so po večini razstavljene ob cesti; kak-strelnaj nad vasjo pa živi posestnik Matija Cerar, p. d. Štornik v leseni hišici s kako četrtino zem-ljišča. Matija ni bil oženjen, zato tudi nima ni-koogar na stara leta. Sestri, ki sta mu poprej go-spodinjili, sta že umrli in zapustili bratu svoje imetje. Zaradi tega velja Matija, sključen pod sed-mim križem življenja, daleč okrog za bogatina. Dobri sosedje so ga že večkrat opozorili, da ni varno biti samemu posebno ponoči, ker leži vas ob državnih cesti. Mož pa le ni maral nikogar v svojo bližino.

Pozni neznanec

Zaradi varčevanja z lučjo je hodil Štornik na-vadno zgodaj počivat. Pozno je v nedavni noči po-trkal na okno neznanec, češ, da je zabodil ter se v temi ne ve kam dejati. Prosil je, naj ga povede na cesto. Starac mu je dal razumeti, da se mu ne-ljubi vstati, ker je tudi nekaj boloben. »Pa mi dajte vsaj luč,« je tuje naposled spremeni svojo zahtevo. Matija se je upiral, a se je končno le-omajal. Iz previdnosti ni odprl vrat, marveč okno. Čim je uprasnil vžgalico, pa je pritisnil neznanec

na neko cev in brizgnil v sobo curek gorečega bencina. Nato je pobežnil. Mož je zarjul od strahu, zakaj na njem je že gorela obleka. Na srečo je bil le ogrnjen s haljo, katero je ves zmeden vrzel raz sebe. To ga je rešilo iz ognjenega oblaka, obenem pa povečalo nevarnost požara. Videč, da se ogenj širi po sobi in da ga sam ne more pogasiti, je klical na pomoč sosed. Slišali so ga in preprečili nesrečo, ki bi bila lahko usodna tudi njegovemu življenju.

Zločinca iščejo

Prestrašeni Štornik se je še tisto noč preselil k sosedu, ves ožgan po živlu. Njegovo stanje je precej resno ter bo najbrž podlegel opeklinam. Na vprašanje, ali je poznal napadalca, pripoveduje, da v naglici ni mogel videti njegovega obraza. Mož se sicer ne zaveda sovražnika, pa je ven-darje izrazil sum na neko osebo, ki je bila por-zanje aretirana. Ali so njegove slutnje opravilene, bodo dognali orožniki in sodna preiskava. V plo-čevinasti klančici, najdeni ob steni na kraju na-pada, je bilo še nekaj bencina. Čigava je ta po-sodica, je baje dognano. Nameravanega zločina si razburjeno prebivalstvo kar ne more razložiti. Če bi bil neznanec iskal denarja, bi ga bil našel po drugi, bolj pripravi poti. Nič bi ne bilo lažjega, kot zalotiti starca na postelji ter mu izsiliti imetje. Namen napadalca je moral biti očitno v tem, da uniči svoji žrtvi hišo in življenje. Le srečnemu na-ključju je pripisovati, da se mu zlobna nakana ni posrečila.

KINO

Zarah Leander v prekrasem in razkošnem

Režija: G. Bolwary

UNION

velefilmu divne lepote in izredno napete vsebine

Glasba: Schmidt Gentner

Telefon 22-21

PREMIERA

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

Zborovanje mariborskih umetnikov

članov Umetniškega kluba, ki se je vršil danes dopoldne pri Orlu, je bilo gotovo najvažnejši kul-turni dogodek zadnjega časa za Maribor. Zbor je vodil podpredsednik dr. Maks Snuderl, ki je v svojih izjavah podal sliko položaja mariborskih umetnikov in mariborskega kulturnega življenja. Z zadovoljstvom je mogel ugotoviti, da je sled-nje baš zaradi aktivne delavnosti Umetniškega kluba doživelo v lanskem letu nenavaden dvig. Klub pa je mogel svoje zastavljene cilje doseči samo z velikodušno pomočjo in razumevanjem, ki so ga pokazali za njegovo delo ban dr. Natlačen, podban dr. Majcen, mariborski župan dr. Juvan in drugi javni činitelji. Vsem tem se je podpredsednik kluba iskreno zahvalil. Za bodoče leto ima klub velike načrte. Prirediti namerava vseslovensko umetniško razstavo v Mariboru, razširiti namerava svoje območje ter pomnožiti svoje vrste z ljubiteljske umetnosti in ustvariti namerava iz Umetniškega tedna stalno ustanovo, ki se bo vršila v Mariboru vsako leto. Ker je dosedanj predse-dnik dr. Šorli zaradi prezaoplenosti svoje funkcije odložil, je klub izvolil za novega predsednika do-seďanjega podpredsednika dr. Snuderla. Podpre-dsednik je ravnatelj Rudolf Golouh, tajnik profesor Jirak, blagajnik prof. Kos. V odseku za literaturo so: dr. Snuderl, prof. Potrč, ravnatelj Golouh, pi-satelj Rehner, prof. dr. Dornik. V odseku za glasbo: Marjan Kozina in prof. Poljanec; v odseku za li-kovno umetnost: prof. Jirak in prof. Kos; za gle-dališče: upravniki dr. Brencić in igralce Rado Na-krst; za novinarstvo prof. dr. Kralj. Umetniški klub šteje sedaj okrog 100 članov. Dosedanji predsednik dr. Šorli je bil izvoljen za častnega člana in čast-nega predsednika.

Belgrad, 21. febr. m. Po daljšem presledku se bo danes spet sestal senat ter bo določil samo dnevni red za prihodnjo sejo. V skupščini pa se nadaljuje proračunska razprava.

Dekle, kakšnih treba v naše organizacije

Sv. Jurij ob juž. žel., 19. febr.

Kako so nekateri iz tistih krogov, ki se po-nasajo s svojo izobrazbo in svojo kulturo, pro-staški in neoklani, nam priča tale dogodek: Ena izmed članic kat. prosv. društva v Sv. Juriju ob južni železnici se je prejšnji teden vračala z večernim vlakom iz Celja proti domu. Kmalu po vstopu na vlak v Celju jo je ogovoril tuj mlad moški, velik, močan, nobel oblečen, na prsih pa oni znani znak, ki ga nekateri bahači ponosno nosijo na svojih prsih, kakor da bi bil ne vem kakšno odlikovanje in kakor da bi dajal svojim nosilec kake predprave. Vprašal je, kam se pelje in je obžaloval, da se dekle ne pelje v Maribor kakor on in se ne bosta dolgo vozila skupaj. Koj nato je vprašal: »Gospodična, kaj pa imate in ta znak? Čigav je ta znak?« — Ona nato: »Znak Prosvetnega društva.« — »Zakaj nosite ta znak?« — »Zakaj bi ga ne nosila, če sem članica tega društva?« — »Dajte ga doli!« — »Zakaj? Pred vami?« — »Jaz vam pravim, da ga dajte doli!« — »Kaj pa, če bi jaz rekla: »Dajte vi svojega doli!« — »Dajte ga doli, sicer vam ga strgam jaz!« — »Gospod, pazite, da me ne uje-zite!« — »To je znak tistih klerikavzarjev, ti-stih lažnivcev, tisti —«. Tedaj je bilo dekletu dovolj, namerila je desnoico, se vzravnala pred njim in rekla odločno: »Gospod, samo še eno besedo zinite, pa vas naklofutam vpricho vseht! Tedaj je postal ves rdeč in se je takoj izgubil kakor tepen pišček. To je nekaj izrednega, da takega korenjaka užene in osramoti petnajst-letno dekle; vsi navzoči so odobraval in odločni nastop mladence in se posmevali temu »vite-zu«, par oseb v vozu, ki so imele tudi enake znake kakor on, je pa osramočeno kimalo po koht. To je zopet nov dokaz »viteštva« teh ljudi, dekle pa naj bo vsem poštenim slovenskim de-kletom vzor poguma in odločne mladence, ka-kršnih potrebujejo naše organizacije!

Od tu in tam

Poslanski klub JRZ v skupščini se je pred-
včerajšnjim povečal za sedem novih članov. Pod
predsedstvom ministra Dragiša Cvetkovića je od-
bor kluba sklenil sprejeti v svojo sredo sledeče
narodne poslance: Miloša Vidakovića, Ivana Škur-
ca, Nikola Kabalina, pravoslavne duhovnike Jo-
vana Arandjelovića, Dušana Popovića in Milivoja
Stefanovića ter poslanca Jovana Georgijevića.

V reko Tiso je pri Stari Kanji skočila s hčer-
ko vred delavčeva žena, ker je morala bežati pred
groznim pijanega moža. Delavec Jovan Gajda je
nekaj let živel srečno s svojo ženo, dokler se ni
v dalji pijači. Ko je pijan prihajal domov, se je
vedno znašel nad svojo ženo in jo pretepal. Pre-
teklo sredo jo je Gajda spet prikolatil pijan do-
mov in začel brez povoda pretepati ženo. Ko je
hčerka videla mater v nevarnosti, je planila proti
očetu in ga odzgnila v stran, da se je opotekel in
padel. Takrat pa sta mati in hčerka pobegnili iz
hiše, ker sta se zbal maščevanja. Toda pijani
Gajda je stekel za njima, da ima ni preostajalo
drugače, kakor skočiti v reko Tiso. K. erči so se
v bližini nahajali ribiči, ki so s čolni prihili ne-
srečnicama na pomoč in ju že nezvestni rešili.

Bogatega očeta je okradel Vinko Koc, posest-
nikov sin iz Ribič-Brega v Hrvaškem Zagorju. Sta-
ri Franjo Koc je slovel kot petičen kmet, ki je
imel poleg zemlje tudi mnogo govinov. Mož je
shranil svoje jure v tri male hrastove zaboje in
jih razmestil po različnih delih hiše. Nekega dne
pa je opazil, da so mu vse tri skrinice zmanjkale
in z njimi vred 34.000 din. Jasno je bilo, da je bil
tad eden izmed takih, ki so mu bile hišne razmere
znane s skrivališč denarja vred. Takoj so oro-
žniki prijeli domačega sina Vinka in ga zaprli. Po
dolgem obotavljanju je sin nazadnje priznal svo-
j greh. Oče pa je poslal na sodišče pismo, v kate-
rem zahteva za svojega sina kar se da najstrožjo
kazn.

Sam si je izbral svoj grob, se preden je izvršil
samomor, granicar Pavle Komnenović iz Prištine.
Fant je prišel k svojem bratu v Prištino na obisk.
Pred nekaj dnevi je šel s svojo sestro na pokop-
ališče in pokazal mesto, kjer bi bil rad pokopan.
Dva dni zatem pa si je sam končal življenje. Kom-
nenovića je poglala v smrt neozdravljiva bolezen.

Svojega sina je zaklal 60 let stari kmet Petar
Mihaljević iz Cerovljanov pri Petrinji. Med oče-
tom in sinom že dolga leta ni bilo vse v redu.
Prepiri so nastali zaradi sinove zahteve, naj mu
oče prepusti nekaj zemljišča. Pri zadnjem takim
sporu pa je oče zgrabil za nož in napadel sina.
Čeprav se je sin branil, ga je starec vseeno obla-
dal in umoril. Ko se je morilec sam javil sodišču,
je dejal: »Jaz sem mu dal življenje, pa sem mu ga
tudi vzal...«

Kraja neveste se je dogodila nedavno tudi v
Karlovcu. Nikola Dorečić se je bil zaljubil v mlado
Maro in jo hotel vzeti za ženo. Vse bi šlo, če ne
bi nevestin oče odredel svojega prištanka in silil
hčerko, naj se poroči z bogatim trgovcem Horva-
tom. Nikola pa se ni mogel sprijazniti z usodo.
Dan prej, preden bi se morala Maro slovesno za-
ročiti s trgovcem, je z dvema prijateljema vdrl v
Marino hišo, zvezal očeta ter odpeljal Maro s se-
boj. Nekaj trenutkov kasneje pa je domači hlapec
našel starca zvezanega in od njega izvedel, kaj se
je zgodilo. Poklical je sosede, ki so zasedli konje
in se podali v zasledovanje »otmičarjev«. Ko so
jih zunaj na cesti dohiteli, je prišlo do krvavega
obračuna, pri čemer so bili vsi trije »otmičarji«
z Nikolo vred ranjeni. Vendar pa je oče na prošnjo
svoje hčerke odnehal in privolil v zakon Mare z
Nikolo.

Zapeljivca svoje žene je na svoj način kazno-
val kmet Tahir Radončić iz Andrijevce. Tahir je
od ljudi izvedel, da mu je žena postala nezvesta.
Zato ji je nekega dne dejal, da gre v Berane pro-
dajati sir, v resnici pa je ostal v vasi in se proti
večeru nenadoma pojavil v svoji hiši. Gosť, o ka-
terem so ljudje govorili, da je zmerom v Tahirjevi
hiši, pa jo je ta trenutek ucvrl kar na skozni okno
na cesto, vendar so ga na cesti prijeli ljudje in ga
pridržali. Tedaj pa je prišel Tahir z naperjenim
samokresom in zapeljivca nagega odvedel pred
žene očetom, da mu dokaže hčerkino nezvestobo.
Nesrečni oče je po starem ondolm muslimanskem
običaju stvar uredil tako, da je Tahirju dal štiri
tisočake in zraven še veliko njivo. Le zapeljivec jo
je skupil, kajti nočni sprehod brez obleke je po-
vzročil pri njem hud prehlad in pljučnico.

Arhιερεjski sabor srbske pravoslavne cerkve
je imel včeraj pod predsedništvom metropolit
Dositaja sejo, na kateri je moral določiti šest
svojih kandidatov za volitve patriarha. Soglasno je
bila postavljena sledeča lista: zagrebški metropolit
Dositaj, črnogorski metropolit dr. Gavril Dožić,
bosanski metropolit Peter Zimonjić, metropolit
skojski Josip Cvijović, škof žički dr. Nikolaj
Velimirović ter budimski škof Jurij Zubković. Čim
so določili listo kandidatov, je predsednik Dositaj
sprejel častnike in jim dejal, da so izbrali iz
svoje srede starejše in zaslužne arhιεiereje in sicer
enodušno. Zapisnik je moral nato takoj k mi-
nistru pravde, kajti pod vodstvom tega ministra so
se danes dopoldne izvršile volitve novega patri-
arha. Postopek je namreč tak, da bodo volivni
upravičenci izmed prej imenovane šestorice kan-
didatov izbrali tri, nakar bo pravosodni minister
predlagal kraljevemu namestniku enega izmed
njih za patriarha. S kraljevim ukazom se namreč
postavlja poglavar srbske pravoslavne cerkve.

O ustanovitvi nove hrvatske avtonomistične
stranke so pisali zadnje dni zlasti nekateri bel-
grajski listi ter navajali med imeni ustanoviteljev
tudi odvetnika dr. Antića ter sina pokojnega Ste-
pana Radica. Sedaj sta se pa oglasila oba
ter slovesno izjavila, da kaj takega se daleč ne na-
meravata. »Jutarnji list« pravi o Antiću, da kot
kandidat za javne volitve nima legitimacije, da
bi ustanavljal avtonomistično stranko, dočim Ra-
dićev sin ne bo ustanavljal nobene stranke, ki bi
rušila enotnost hrvatskega gibanja pod vodstvom
dr. Vladka Mačka. Ugibanja okrog ustanavljanja
nove hrvatske stranke pa kažejo, da v Zagrebu
živi mnogo Hrvatov, ki z Mačkovim politiko niso
zadovoljni.

Ogromen blok premoga in zemlje se je v zaje-
čarskem rudniku sesul na tri delavce. Ker je bila
pomoc hitro na mestu, se je rudarjem posrečilo
tako odkopati dva delavca še živa, dočim tretjega
še niso našli. Zato sklepajo, da se je nesrečni že
zadušil. Oba, ki so ju rešili, sta imela težke po-
škodbe ter je eden ranam že podlegel, drugi pa se
bori s smrtjo.

32 dijakov je bilo nedavno izključenih iz sme-
derevske gimnazije v zvezi s škandalom, ki ga je
povzročil oče nekega gimnazijca s tem, da je na-
padel in pretepel profesorico. Stroga preiskava je
dognala, da so se bile med dijaki šofile prave za-
rote proti profesorjem ter ni preostalo drugega,
kakor stroge kazni. Med izključenimi sta tudi dva
sinova voditelja »Zbora« firerja Dimitrija Ljotića.

Božidarju Betrijaniju v slovo...

Kočevje, 18. februarja 1938.

Pod tem naslovom prinaša četrtkovo »Jutro-
še« po 17 dneh Betrijanijevega odhoda iz Kočevja
nekak člančič, ki naj širši, predvsem pa kočevski
javnosti prikaže neminljive zasluge, ki si jih je
Betrijani stekel na kočevskem ozemlju kot dolgo-
letni šolski nadzornik in kot tako zvani vidnejši
nacionalni delavec.

Da pa ne bo delalo »Jutro« Betrijaniju krivice
z njegovimi v nebo segajočimi slavošpevi in da ne
bo javnost v tako zvanem Betrijanijevem nacio-
nalnem delu samo enostransko informirana, bomo
v naslednjem skušali cenjenim čitateljem prikazati
tudi drugo plat Betrijanijevega udejstvovanja na
kočevskem ozemlju.

Predvsem bodi ugotovljeno, da je splošno pri-
ljubljeni Betrijani imel v Kočevju tako malo slo-
venskih prijateljev, da je bil primoran proslavljati
svojo odhodnico v eni izmed kočevskih najzgre-
nejših gostiln, kjer lastnica, ki je sicer še mlada
vdova, še do danes ne zna slovenskega jezika!
Tukaj naj bo torej — po »Jutru« — vzlet pričetek
Betrijanijevega nacionalnega dela na narodno me-
šanem ozemlju.

SKL ubljana : ŽAK (Subotica) 3 : 1 (1 : 1)

Ljubljansko občinstvo pa res ni od muh.
Neprestano godrnja: »Dajte nam tekem, močnih
nogometnih srečanj — pa nas boste zvalili na
igranje!« Nasvete daje to občinstvo, se krega, za-
bavlja nad agilnimi in idealnimi športniki in
delavci, ko pa klub vendarle o priliki riskira in
povabi močno zanimivega tekmeča, pa ni nikogar
blizu. ŽAK je bil nasprotnik kot ga v Ljubljani
že dolgo časa nismo videli. Klub, ki je porazil v
Splitu Hajduka kar s 4:1, ki je v Novem Sadu
porazil Vojvodino z 2:0, ki je v Subotici prema-
gal BASKA in Jugoslavijo, klub, ki je igral z
Bafo 2:2 in jo v Borovu premagal s 3:1, klub,
ki je zadnji nedeljo igral z znamenito romunsko
Ripenjo 3:3, ta klub je bil menda pač zaslužil
obiska. Vodstvo SK Ljubljane se je potrudilo, na-
jelo je delavce, ki so do kopnega očistili igrišče
snega, da je bilo brez snega in ledu — dan je
bil sijajen, občinstvo pa se ni zganilo. Blagajnik
g. Dev je prodal komaj dobrih 300 vstopnic! ŽAK
je zaslužil obisk kakor slednji ligaški klub! Čemu
potem zabavljanje? Ali naj vodstvo SK Ljubljane
polaga deficit k deficitu? Tudi na današnji tekmi
je šel deficit v tisoče! Naj tele vrstice malo zga-
nejo in premagajo ljubljansko nogometno občins-
tvo! Da bi bila današnja gledalska abstinenca
zadnja v analih našega nogometnega športa. Ob
tako žalostnih razmerah naš ligaš ne more pro-
sperirati!

Kratek potek: V 2 min. povzame Pupo, pre-
nese k Pepku, ki pada Tičarju. Tičar steče in
udari silovito: Hanak izpusti žogo, Krivic je na
mestu in 1:0 za Ljubljano. Do srede polčasa je
Ljubljana še kolikor toliko nevarna, potem pa se
razmahne ŽAK. S krasnimi, podolgimi potezami
prihaja do nasprotnega šestnajstera. V 16 min.
zabije Crnjaković gol, toda sodnik se prej pra-
vilno piska offside. Končno v 23 min. podaja
Janjič zelo lepo težko žogo Rajičkoviću, ki uide
in strelja neubranljivo 1:1. Po tem голу se kmalu
ponudita Ljubljani dve zelo vabljivi šansi; seveda
ostaneta neizrabljeni. ŽAK kmalu ponovno zavl-
da na polju. Njegovi napadalci in hali se kar ne
morejo ločiti od žoge, naši igralci pa se izgublj-
no preganjajo po igrišču. Še tiste žoge, ki jih
dobe, vselej s stoprocentno zanesljivostjo odda-
ja — nasprotniku na noge. Občinstvo se ne-
boglasi igri domačega moštva čisto od arca sme-
je. Čudno pa je, da je v tem delu igre Ljubljana,

Ako hočemo v kratkih potezih analizirati pred-
vno Betrijanijevo delovanje v Ribnici, kjer je
igral takšno vlogo, da se je popolnoma razbilo
vsakršno družabno življenje, moramo v tej zvezi
tudi omeniti njegova plemenita stremiljenja kot
učitelja na nemški pomembnejši šoli v Trstu, od-
koder se je nato vrnil kot prepričan socialist v
nastajajočo Jugoslavijo, kjer je ob neki priliki
posebno krepko pozdravil prvi jugoslovanski vlak.
Ne smemo tudi pozabiti Betrijanijeve prilagod-
ljivosti vladajočim prilikam, ki je umel postati ne
samo vztrajno napredno nacionalni delavec, temveč
celo nacionalistični prvak, ki je od skromnega po-
nižnega tajnika bivše krajevske kočevske JDS postal
tajnik SDS, nato JRKD in končno, ko je tudi Ko-
čevju zavlada zmagovita JNS, tajnik tudi te vele-
slavne organizacije. V zvezi s pangermanskimi vo-
ditelji je postal ultranacionalist in desna roka zna-
nega Janeza Puelja.

V zahvalo za njegovo organizatorično sposob-
nost ga je Pucelj postavil skupno z dr. Arkom za
komandanta vse JNSarske vojske v kočevskem
okraju, odkoder sta potem lahko nemoteno sekala
glave onim, ki se niso hoteli udati njuni politični
strasti!

ki je bila mnogo slabša kot nasprotnik, imela
več zrelih šans in bi bila lahko vodila z dvema
goloma razlike. ŽAK, ki je ves čas močno pri-
skalo, je pred golom igral vse preveč komplicirano
in tudi mehko. Za oko lepo, toda — neskočljivo!
V drugem polčasu je že v 1 min. Pepček
povišal na 2:1 za Ljubljano. Nekaj minut nato je
Krivic zelo premeteno in natančno predložil Sla-
parju, ki ga je tik pred zaključkom akcije foulal
Beleslin. Enajstmetrovko je z lepim strelom pre-
voril v 6 min. v 8:1 za Ljubljano. Po tem голу je
Ljubljana spet igrala dobro četrto ure, potem pa
je naglo popustila in oživila šele tik pred koncem
igre. Moštvo še nima zadovoljive kondicije.

Ocena moštev: ŽAK je tehnično in kombina-
torno vzgledno izdelano moštvo. Posamezniki se
sijajno razumejo med seboj. Placement je zavid-
na vred. Igra v polju si išče primere. Nečesa
pa ti simpatični Subotičani nimajo: udarnosti in
smotnosti pred golom. V šestnajstercu so pre-
mekhi in nagnjeni k hiperkombiniranju. Prav
močno spominjajo na Haškovo moštvo pred nekaj
leti. V veliko vrlo pa moramo ŽAK-ovcem šteti
dejstvo, da so vzgojeni v visokem športnem duhu.

Ljubljana je igrala v zasedbi, s katero je na-
stopila v prvem polčasu, precej slabše kot pozneje
v drugem. Podoba je, da bo za Pupota res edino
pravo mesto centerhalf. Če njega ni na center-
halfu, je vse precej narobe. Janežič na levem
krilu ni pokazal, če bo tod njegovo mesto, saj je
v vsej tekmi dobil le štiri žoge, pa še od teh sa-
mo dve res uporabni. Šerčer se bo počasi morda
znašel med drugimi »odličniki«. Danes ga je pre-
cej izdelaval tečaj. V prvi vrsti bo Lah na
desnem krilu najbrž prav uporaben. Mladi Krivic
na mestu centerhalfa se utegne obnesti, ker je
tehnično po vsem videzu precej dobro podkovan.
Slapar je pa bil na zvezi dokaj boljši kot na hal-
fu. Najboljši mož Ljubljane in morda tudi na
polju sploh pa je bil danes Bertonec Pepček.
Če bo ostal v sedanji formi, bo v napadu navdve
dragocena moč.

Po današnji tekmi sodeč bo igralo moštvo
SK Ljubljane v prvi tekmi dne 6. marca z za-
grebško Concordijo v glavnem v postavi današ-
njega drugega polčasa. Zdi se, da bo ob danih
prilikah to tudi še najbolj ustrežajoča rešitev.
Tekmo je prav dobro sodil g. Maccorati.

Gorenjci v Bohinju

Tri dni je trajal izlet gorenjskih smučarjev
v Bohinju, kjer je priredila Gorenjska zimsko-
športna podzveza svoj izlet in obenem tekme.
Priznati moramo, da Ljubljana ni kazala mnogo
navdušenja za ta izlet in je bil Ljubljancem bolj
redke gost. Kdor pa je bil, mu prav gotovo ni
bilo žal.

Gorenjci so si z včerajšnjim izletom in toli-
kimi tekami nadeli preveč težko nalogo in za-
to moramo reči, da organizacija ni bila brezhib-
na in da so se posamezne tekme močno zavlekle.
V opravičilo pa bomo samo navedli število tek-
movalcev, ki so včeraj in v soboto startali:

V soboto je tekmovalo v teku na 18 km 40
tekmovalcev, pri mladinskem teku včeraj do-
poldne je startalo na 5 km 42 tekmovalcev; v
teku na 60 km 50, v slalomu 46, popoldne pa je
skakalo na Hansenovi skakalnici 45 skakačev. V
celoti je tekmovalo torej 260 tekmovalcev, kar
je bilo malo preveč za tisto peščico prirediteljev,
ki je vse držala v rokah. Priznati pa moramo, da
se je ves program odvijal redno, samo z velikimi
zamudami, kar je sprito velikega števila tekmo-
valcev popolnoma razumljivo in tudi opravič-
ljivo. V celoti lahko brez pretiravanja trdimo,
da je bila to največja smučarska prireditev pri
nas po številu tekmovalcev. Pa ne samo to, cela
prireditev je bila na višini tudi kvalitativno, saj
smo videli na tekamah naše najboljše slovenske
tekmovalce, tako v teku skozi vrata, kot po-
poldne na skakalnici. Ta gorenjski smučarski izlet
je napravil zopet veliko propagando za smučar-
stvo in nam obenem pokazal, da imajo Gorenjci
veliko naraščajo, ki se zlasti v panogah alpske
kombinacije odlično razvija. V celoti lahko re-
čemo brez pretiravanja, da je ta prireditev uspe-
la bolj kot pa državno smučarsko prvenstvo, ki
je bilo pred tremi tedni ravno tam.

Rezultati posameznih disciplin včerajšnjih
tekem pa so naslednji:

Mladina do 14. leta na 3 km:

1. Polda Janez, Sm. K. Dvojce-Mojstrana, 7.34,
2. Mertelj Boris, Dvojce-Mojstrana, 8.04, 3. Malej
Janez, SK Bohinj, 8.15 (zreb), 4. Lichteneger Jo-
že, Dvojce-Mojstrana, 8.15 (zreb), 5. Bem Ferdo,
SK Bohinj, 8.30, 6. Codec Anton, SK Bohinj, 8.35,
7. Markelj Franc, SK Bohinj, 8.45, 8. Preželi
Ivan, SK Bohinj, 8.54 minut.

Naraščaj do 18. leta na 6 km:

1. Rožič Andrej, SK Ilirija, 25.55 (izven), 2.
Kordež Stanko, SK Bratstvo, 26.15, 3. Pristavec
Mirko, SK Bohinj, 26.40, 4. Kajzar Franc, SK
Ilirija 27.15 (izven), 5. Snoj Franc, SK Lesce,
27.30, 6. Torkar Jože, SK Bohinj, 27.54, 7. Stanna
Roman, SK Bratstvo, 28.01, 8. Skočir Jože, SK
Bohinj, 28.18 minut.

Tek skozi vrata: seniorji:

1. Praček C. (Skala) 1:36:4, 2. Zwischenberger
A. (Bratstvo) 1:42:5, 3. Novak Jože (Skala) 1:43:5,
4. Klein Hubert (Skala) 1:46:4, 6. Znidar Emil
(Gorenjec) 1:49:2, 7. Kobler Stanko (Skala) 1:
54:2, 8. Schwab Fric 1:56.

Tek skozi vrata: juniorji: 1. Bertonec Jo-
že (Gor.) 47 sek., 2. Miceli Leon (Gor.) 47.9, 3.
Mrak Marjan (Skala) 48.8, 4. Miceli Marjan (Go-
renjec) 49.2, 5. Mulej Tinček (Tržič) 52.2, 6.
Medja Franc (Bratstvo) 53.2, 7. Štumpf Tone
(Skala) 54.1, 8. Koren Tone (Kovinar) 55 sek.

Samostojni skoki. Kot prvi se je odgnal z mo-
stička Novak Albin (SK Bohinj), ki je ob prvem
skoku pristal na 38 m, v drugem pa na 42 in pol.
Za njim Klančnik Gregor 36 in pol, 39 s padcem.
Nato Zupan Ivan (Bratstvo) 39, 41 m, Florjančič
Peter (Lj.) 37, 41.5. Jakopič A. je izvozil dvakrat
odlično in sicer 38 in 41 m. Kot enega naših naj-
mlajših in nadarjenih skakačev moramo ome-
niti Bukovnika, ki je izredno lepo skočil dva-
krat, 30 in 34 m. Praček Ciril je dvakrat dobro
obstal na 35 in 40 m. Klančnik je 2-krat krasno
zajadril skozi zrak in pristal prvič na 41 m,
drugič pa celo na 44 m. Bevc Edo, Ljubljana, je
imel to pot smolo. V prvem skoku je prišel na
39 in pol, v drugem ga je pa pri 43 m vrglo. Pri-
bošek je prišel v dveh sijajnih skokih na 43 in
na 45 m, kar je obenem tudi najdaljši skok dneva.

V končni kvalifikaciji je zmagal Klančnik
Karol s tremi točkami razlike pred Priboškom
Francem. Slednji je imel sicer daljša skoka, toda
Klančnik je v pogledu tehnike nadkriljeval Pri-
boška.

KSU, ali bo 20 : 3 dosti za prvo silo?

V lednem hokeju pa možje onstran Solte
res uspevajo samo na papirju! Kakšen žalosten
prizor! Zelena vojska oblega tri tretjine igre
bele »zidarjev«, ki ves čas ne delajo drugega kot
zidajo obrambni zid. V tem gozdu nog, rok, teles
in tomahavkov ni prav nič čudno, če najde v
Margetičevu kamrici puck pot le s takim tru-
dom, kakor kamela za svojo postavo zadosti
ugodno pasajo skozi šivankino uho. »Zidarje« zi-
dajo; tu pa tam se kateri splašaji, ali ne pride
daleč; se že najde spretne »zelenec«, ki mu sname
črno nevarnost. Igra je monotona, kaj malo
zares. Borno znanje ne dovoljuje Ilirijanskim
igralcem, da bi jih vsaj za hip mogla zbosti
častilakomnost ali ambicioznost! Igrajo kakor pri
nedolžnem treningu. Prvi večer — kljub nlačni
konceptji »bitke« dvanajstkrat porazijo Mar-
getiča; Karlovcini jim po čudu čudovitem trilet
potresejo mrežo; Francot se skesano potirka na
prsa. Drugo jutro isti brezupni prizor: Ilirijan-
ska rezerva zapleni zase vlogo mačk, Karlovča-
nom pa podeli vlogo miši. Končno je tudi ta stvar
v kraju. Za nov dokaz smo bogatejši — in bratje
onstran Brežice tudi.

V soboto, 19. t. m. ob 8 zvečer:

ILIRIJA : KSU — 12:3 (5:2, 3:1, 4:0).

Led je slab. Začuda na severni strani! Zeleni
Ilirijani takoj začno. Občinstvu in njim samim
tako postane jasno, koliko je ura in s kom imajo
opravka. Delo ne bo hudo; čemu bi vanj vlagali
čezmeren napor? Gol se za golom vrsti, z lepim
je strelom postavljen...

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Baromet- sko stanje	Tempe- ratura (°C)		Relativna vlaga v %	Oblač- nost	Veter smernost (skrajn.)	Pad- vine	
		u- vedb.	naj- višja				mm	vrsta
Ljubljana	771.1	2.6	-7.4	86	0	NE ₂	—	—
Maribor	772.1	4.0	-6.0	80	0	0	—	—
Zagreb	773	3.0	-3.0	90	8	NE ₁	—	—
Belgrad	772.7	3.0	-5	80	7	0	—	—
Sarajevo	771.9	1.0	-6.0	80	7	N ₁	—	—
Sušak	774.7	7.0	-1.0	50	3	NE ₄	—	—
Split	770.7	7.0	2.0	40	0	NE ₄	—	—
Kumbar	761.4	1.0	-5.0	8	0	N ₂	—	—
Rab	768.2	4.0	-3.0	40	4	NE ₃	—	—

Vremenska napoved. Stalno, večinoma jasno
in sončno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljub-
ljani od včeraj do danes. V soboto je ležala od
noči do 8.50 nizka, zelo gosta megla, ob 8.50 je
pršil sneg iz megle ca 10 minut, ob 9 se je pričela
megla dvigati in redčiti, ob 10.30 se je popolnoma
dvignila, nakar je bilo do 11.10 oblačno. Ob tem
času se je pričelo zamrzati, tako da je bilo ob 14.30
večinoma jasno. Od 14.30 dalje do večera se je
oblačnost spreminjala, ob 19 se je popolnoma
zjasnilo. — Najvišja temperatura v soboto je bila
4.8 C. Včeraj je bilo ves dan in ponoči popolnoma
jasno in je tako ostalo tudi ponoči. — Najnižja
temperatura zraka v mestu —4.8 C, najnižja tempe-
ratura zraka na aerodromu —9.6 C, najnižja tempe-
ratura na aerodromu danes —11.4 C.

Ljubljana danes

Koledar

Koledar — — — —

Danes, 21. februarja: Feliks.

Jutri, torek, 22. februarja: Stol sv. Petra.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyr-
ševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mešini trg 4; mr.
Ustar, Selenburgova ulica 7.

Kmetje ljubljanske okolice! V sredo, 23. t. m.,
bo ob 9 uri dopoldne v franciški dvorani v
Ljubljani (Franciška ulica) zadružni tečaj za
kmete iz ljubljanske okolice. Tečaj priredi okrajni
kmetijski odbor. Predavanja bodo o likvidnosti
kmetijskih zadrug in o širjenju prave zadružne misel-
nosti. Pridite v obilnem številu!

Beograd. V četrtek bo v društveni dvorani
zanimivo predavanje, ki ga bo imel g. urednik
»Slovenec« Fr. Teršeglav.

Kat. akad. društva Danica, Savica, Zarja va-
bijo na predavanje g. inž. Zumra: Problemi na-
šega podeželja. Predavanje je v Beli dvorani dan-
es ob 8 zvečer. Vstop vsakomur prost, za člane
je udeležba obvezna. Po predavanju debata!

Poziv fotoamaterjem. Uspešna tujskoprometna
propaganda je mogla le z obsežnim in izbra-
nim propagandnim materialom. Zvezi za tujski
promet v Ljubljani, ki je pred kratkim ustano-
vila poseben propagandni odtsek, pa žal primanj-
kuje potrebnih fotografij, ki bi prišle kot ilustrac-
ije pri časopisnih člankih, prospektih, albumih
itd. v poštev. Zveza za tujski promet se zaradi
tega s tem obrača na vse fotoamaterje, zlasti na
one, ki v teh dnevih obiskujejo zimskošportne
prireditve, da ji stavijo svoj fotografski material
na razpolago. Na ta način bo vsak posameznik
mного doprinesel k propagandi naših krajev, na
kateri je celokupni naši javnosti mnogo lažje.
Vsem takim sodelavcem že vnaprej najlepša hvala.
»Bohemi večer« priredi Združenje gledal. igral-
cev na pustni torek, dne 1. marca v dvorani hotela
Mikš pri pogrnjenih mizah. Za ta dan primeren pro-
gram sestavljen iz novih in deloma izvirnih komičnih
točk in nastopov bodo izvajali naši prominentni dra-
maki, operni in operetni člani. Konference bo g. Josip
Daneš-Gradiš. Sodeloval bo Ronny jazz. Obleka pro-
menljiva. Predprijava vstopnic bo od srede, 23. t. m.
pri operni blagajni.

Prosvetno društvo Trnovo. Predpustni prosvetni
večer s pestrnim programom in akioptičnim predava-
njem pod imenom Slovenski humor, katerega bo imel
g. prof. Anžič Anton, priredi društvo v sredo, 23. fe-
bruarja ob 8 zvečer. Vstopnina: Sedež 2 din, stojališ-
če 1 din.

Usodna zaposlitev žensk v Nemčiji

Delo v tovarni jim že postaja prvi poklic

Po podatkih Nemškega državnega urada se je število žensk, ki so zaposlene po različnih obratih, lani pomnožilo za okoli 700.000. Novembra meseca lani je bila ukinjena prepoved zaposlitve tudi za one ženske, ki so od države dobile posojilo v ta namen, da se poroče. Potreba po ženskih delovnih močeh je v Nemčiji izredno velika. Zato so morale na delo v razne industrijske obrate tudi poročene žene, na drugi strani pa računajo še z vedno večjim mladim ženskim naraščanjem. Po statističnih podatkih je praznih mest po tovarnah razmeroma trikrat več, kakor pa jih je bilo l. 1936.

Iz tega se vidi, da je k napredku nemškega gospodarstva v zadnjih letih precej pripomogla tudi ženska delovna moč. Velike zahteve nemškega štiriletnega načrta so napravile to potrebo za nujno v tolikšni meri, da morajo zaposlitev žensk zdaj najstrožje nadzirati, da ženskih delovnih moči ne bi zmanjkalo na onih področjih, ki so prav tako nujno potrebna, če ne še bolj, namreč v poljedelstvu, pri hišnem gospodinjstvu in na socialnem področju. Pomanjkanje moških delovnih sil na tehničnem področju je imelo za posledico, da je vedno več žensk zaposlenih tudi po uradih in celo na višjih položajih. Če je glavni inšpektor v Nürnbergu dr. Todt zadnjič dejal, da nemški delovni trg zelo potrebuje mladih ljudi, če Nemčija ne, da bi ji v kratkem zmanjkalo okoli 60 do 70.000

inženirjev, potem se to v gotovi meri tudi pravi, da bodo v bodoče ženske že v bližnji bodočnosti morale opravljati marsikakšna dela, ki danes pripadajo še moškim. Zanimivo je dalje tudi to, da je nad 80 odstotkov vseh upraviteljev nemških obratov pristalo na to, da se poveča zaščita mater, ki je že prekoračila določbe sedanjega zakona. To pa ne pomeni, da bi bile ženske zaščitene samo za časa dela v tovarni, pač pa bi bile zaščitene tudi v toliko, da bi morale v dovoljni meri skrbeti tudi za družino. Bile bi zaščitene tudi kot matere, imele bi dovolj prilike skrbeti za prvo odgojo otrok, imele bi nekoliko več dopusta kot moški, dobile pa bi še nekatere druge olajšave, ki so v zvezi z njihovim socialnim položajem. Potemtakem bi bil poklic tudi ženska naloga, če ne celo dolžnost.

Kakšne daljnosežne posledice imajo takšni in podobni zakoni, po katerih se matere izgubljajo po tovarnah, če pa se ravno ne izgubljajo, vsaj pozabljajo na svoje dolžnosti, ki bi jih morale v prvi vrsti čutiti, dolžnosti, da postanejo matere in da skrbijo vsaj za prvo vzgojo svojih otrok. Ženskam in ženam — če bodo sploh še hotele biti žene — bo delo v tovarni postalo poklic, porušena pa bo družina, glavna celica, ki je noben narod v prvi vrsti ne sme zanemariti, če naj še na kaj upa, posebno pa še na boljšo bodočnost.

„Kazen“ nesposobnega ravnatelja

Kako se v Rusiji ljudje pomikajo na višja mesta

Prav preveč ni treba poudarjati, kako so zanesljivi podatki raznih sovjetskih statistik. Saj jih ves svet že preveč dobro pozna od vseh strani. Takšne podatke nam osvetljuje vsaj v neki meri tudi tale primer:

Ravnatelj državne opekarne v Pavlovu je dal najrazličnejše podatke o tem, koliko njegova tovarna izdelala. Da bi dobil potrebno nagrado, je stavil v poročilo, da je tovarna v prvem četrtletju lanskega leta izdelala 500.000 kosov opeke več, kakor pa je bilo res. Aprila meseca je napisal spet drugo lažnivo poročilo, v katerem je resnično proizvodnjo spet zvišal za 400.000 kosov opeke. V obeh primerih ni dobil samo pohvale, pač pa tudi nagrado, za kar mu je tudi šlo.

Isti sovjetski časopis, ki je to objavil, je napisal tudi nekaj o sposobnosti tega ravnatelja. Takole piše: Velike vsote denarja so bile porabljene za čisto nepotrebna in nekoristna dela. Tako so nov mlin, ki je bil namenjen za mletje kame-nja, že davno prej, preden je bil dograjen, vsi

razumni ljudje smatrali za čisto neuporabljiv. Delavsko umivalnico so ravno šestkrat že začeli popravljati. Pri tem so porabili 40.000 rubljev več, kakor pa je bilo v načrtu določeno. Ravnatelj je s takšnim površnim in brezsmiselnim delom napravil najmanj 400.000 rubljev.

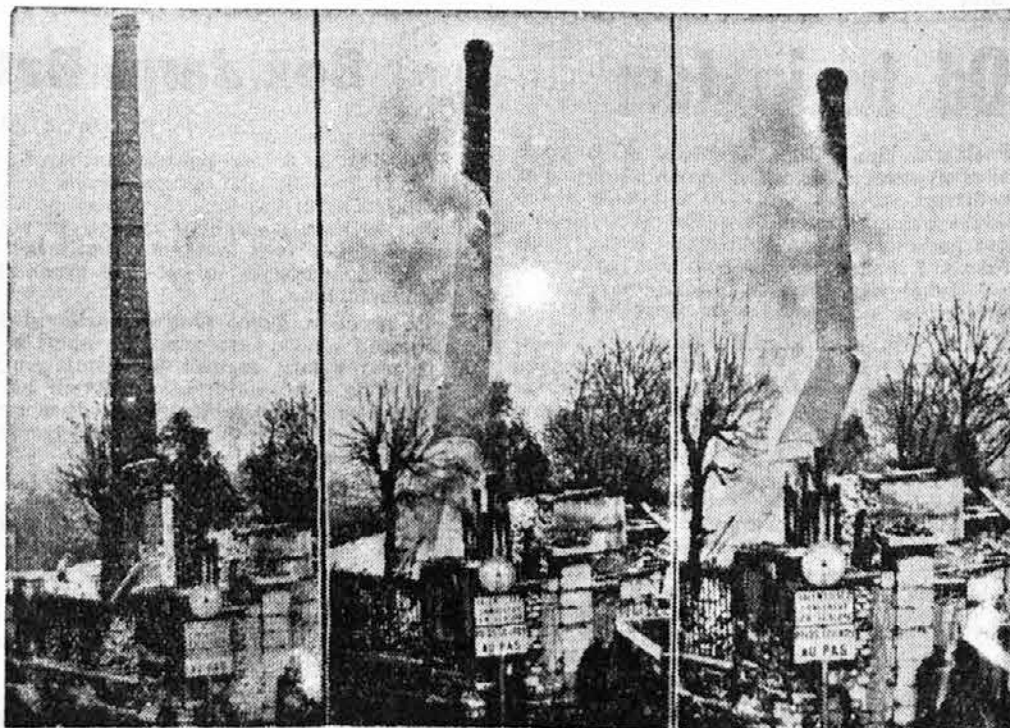
Najbolje pa nam priča, kakšne razmere so danes v sovjetski Rusiji, še to, kar je bilo o omenjenem ravnatelju napisanega na koncu poročila. No tole: »Ravnatelj opekarne je bil imenovan za upravnika vse leningrajske industrijske uprave.«

S takšnim, ali vsaj podobnim površnim delom in z neusmiljenim zapravljanjem denarja, ki bi ga milijoni ljudi tako nujno potrebovali, se dostikrat kdo še marsikje drugod prerinje naprej, le da svoje visoke predstavnike v svetu neprestano hvali, hvali in hvah!

Največja ura na svetu je v Durbanu v Južni Afriki. Ta ura stoji na nekem letališču in meri njen premer 70 metrov.

V Rochemstru na Angleškem so zadnjič imeli letalske vaje, na katerih so poskusili, kako bi odletelo manjše vodno letalo z večjega med poletom. Poskusi so se posrečili.

V Charentonu ob Seini na Francoskem so podrli tovarniški dimnik, ki je letalcem delal preveč preglavje in povzročil tudi že nekaj letalskih nesreč. Slika kaže ta dimnik, kako je padel.

Nekaj največjih stvari na svetu

Največji zvočnik imajo v Ameriki. Opna meri v premeru en meter.

Največji magnet na svetu imajo v leningrajskem radiu. Tehta 75 ton in je tako močan, da lahko naenkrat pritegne k sebi 150 ton železa.

Največji letalski propeler imajo danes na Angleškem in ga je izdelala angleška tovarna letal De Havilland. Namenjen je za letala, ki jih ženejo motorji s 1700 konjskimi silami. V premeru meri ta zračni sveder 4,43 m.

Največji daljnogled se nahaja v observatoriju Mount Wilson v Kaliforniji. Leča objektivna meri v premeru 2,5 metra. (Kakor pa z druge strani poročajo, bodo ta rekord tudi kmalu podrli. V new-yorski zvezdarni namreč zdaj izdelujejo daljnogledno lečo, ki bo merila v premeru 5 metrov.)

Največji razstavljeni prostor imajo v New Earlesu. Površina meri 53.000 kv. metrov. Na njem so štiri restavracije, v katerih lahko dobi prostora 4000 ljudi. Na njem je tudi garaža za 2000 avtomobilov.

Največji predor so izkopali v Virginiji v Združenih severnoameriških državah. Dolg je 20 km. Torej približno 10 km daljši kot evropski Simplon-ski predor.

Najdaljši vodovod so napeljali v Los Angelesu v Ameriki. Njegova dolžina znaša 400 km.

Največji most sveta imajo v San Franciscu v Kaliforniji čez tako imenovani Zlati zaliv. Gradili so ga šest let. Srednji del mostu nosita dva jeklena opornika, ki sta visoka 210 metrov. Most je dolg 1280 metrov. Stroški graditve tega mostu so znašali 35 milijonov dolarjev.

Največjo pripravo, s katero merijo pritisk raznih plinov, imajo v nekem vestfalskem rudniku. Priprava še ni gotova, imela pa bo v premeru 80, v višino pa 147 metrov.

Največje gledališče na prostem imajo v Johannesburgu v Južni Afriki. Sam oder je 150 m širok.

Mati naj se vrne v družino

V Parizu je ustanovljeno zasebno društvo, ki s statistikami, poročili iz vseh držav itd. dela na povratku matere, delavke za človeški napredek nazaj v družinsko svetišče, kjer naj se posveti mo-žu in otrokom.

»Da, Frank,« je pritrdjevala Ruth pokorno, ko je videla njegovo neizprosno odločnost. »Kako bi bilo, če bi šli spat!«

»Pojdimo, čas je že,« je dejal Frank.

Buddy je moral pospraviti šolske stvari. Nič ni nocoj slišal, kaj se je zgodilo s Speedom.

Ugasnile so vse luči v hiši Franka Taylorja. Toda v duši mladega moža se je luč šele prižigala. Bil je to ogenj iz viharja, ki je ves dan razsajal po njegovi duši. Zdelo se je, kakor da je ta ogenj s skrivno silo svetil nazaj na vse njegovo viharno življenje. Franku je ta trenutek prihajalo marsikaj na misel. Ruth je že zaspala, to je poznal po enakomernem dihanju, sam pa se je v trenutku znašel daleč nekje v svoji preteklosti...

Spomnil se je davnega dogodka, ko je kot deček namlatil tovariša, rdečelasga Irca, na sosednjem dvorišču, ker je privezal mački star lonec na rep. Mačka je bežala, ko da je znorela in se zaletela na ulici pod avtomobil, ki jo je povozil. Mali Frank se je tedaj toliko razjezil nad rdečelasim Ircem, da mu je izbil dva sprednja zoba, ki sta mu molela iz čeljusti, kakor bi izzivala. Seveda je tedaj nastala iz tega velika reč. Frankov oče se je moral opravičiti očetu rdečelasga Irca.

Slike iz preteklosti so se vrstile v Frankovih možganih naprej. Videl je razločno svojega očeta, ko so mu prodali hišo na dražbi. Stari Taylor je bil str. Izgubil je ves denar pri slabo preračunani spekulaciji. Trgoval je namreč z zemljišči, pa se je nekoč malo zaletel in je kupil kakor nalašč kos zemlje, ki čez nekaj dni ni imel nobene vrednosti več. To je očeta tako zadelo, da je začel obupavati in je lepega dne v mali, najeti sobi v tuji hiši umrl. Frank se je potem šel učiti k mehaniku. Bil je nadarjen dečko in mu je zato mojster dovolil obiskovati večerne tečaje. Hitro je napredoval, dokončal šole in postal mehanik z vsemi spričevali. Potem je dolgo časa moral čakati na službo. Frankova mladost je bila precej grenka. Po očetovi smrti se mu je mati drugič omožila. Dobila je hčerko, ki so ji dali ime Dolly. »Bog ve, kje je danes ta Dolly,« je pomislil Frank. Čisto vsaka sled je izginila za njo. Tudi mati mu je umrla po desetih letih. Ostal je sam. Imel je le še sestro Dolly, toda tedaj, ko je odšel za kruhom po Ameriki, se ni več dosti brigal zanjo.

ROBERT LORD

15

POD ČRNO KRINKO

»... Nešteto tujcev je zasedlo mesta, ki bi jih morali dobiti pravi Amerikanci. Da ohranimo in obvarujemo Amerikancem življenje dostojno človeka, kličemo — Amerika Amerikancem!« Glas v radiu je grmel dalje. Vsa soba ga je bila polna do zadnjega kotička.

»... Ljudje božji! Premislite malo to stvar! Vprašanje je preveč težko, da bi ga mogel rešiti en sam človek. Postavili smo zakone, svobodne zakone, in zdaj prihajajo tujci in jih zlorablajo. Zlorablajo celo svobodo. Treba bo velikega napora, da to zlo odpravimo. Predvsem pa nam je potrebna složnost. Mi, ravno mi, hočemo začeti odpor proti tujemu nasilju, da zavarujemo vsakega posameznika, ki je pravi Amerikane!«

Frank se je ves zatopil v poslušanje. Že na obrazu mu je bilo videti, da odobrava vsako besedo govornika v radiu. Tudi Ruth je poslušala in opazovala Franka. Le Buddy se ni zmenil za take stvari. Njega ni zanimalo, zakaj ta človek v radiu toliko kriči. Vstal je, šel k očetu, ga potegnil za rokav in prošeče zašepetal:

»Očka, ali ne bi rajši poslušali Speeda Forsterja. Rad bi vedel, kako se je rešil iz nevarnosti, v katero je zašel včeraj.«

Frank je objel sinka čez pas ter ga pritiskal k sebi. Nič se ni jezil, da ga je Buddy za trenutek zmotil pri poslušanju. Skoraj zapovedujoče pa mu je dejal:

»Ne, zdaj poslušaj tega! Zelo pametno govori. Poslušaj ga in zapomni si, kaj pravi!«

»... Kdor ni z nami, je proti nam. Skrajni čas je že, Amerikanci, da začnemo krepko s čiščenjem. Nikakor ne smemo dovoliti, da bi šlo še dalje tako naprej. Vstati moramo in narediti konec temu neredu, ki je vedno večji. Ne bo se težko odločiti. Ali mar želite, da zavladata nad nami anarhija. Amerikanci! To je naš zadnji opomin. Vsakdo od vas naj pogleda malo okoli sebe. In če pogleda, mora vendar videti,

kaj se dogaja. Naša zemlja postaja dežela sužnjev. Tujcem smo se dali v roke. Zdej je prišel pravi trenutek, da vsak Amerikanec dobro premisli, kaj bo storil!«

Foto Warner Bros

Frank in Buddy poslušata radio.

kovi hiši nastala tišina. Frank je zaprl radio, brž ko je govornik končal svoj navdušeni domoljubni govor, ki je bil ves en sam poziv in ena sama grožnja. Ko je radio utihnil, je Frank še vedno sedel ob zvočniku, kakor da ga je nekaj silno iznenadilo in navdušilo...

Oči so se mu kar svetile. Stisnil je pesti in molčal. Tako je minilo spet nekaj časa. V njegovo hišo se je selil duh onih besedi, ki jih je grmel radio. Seme je padlo na rodovitna tla...

Čez nekaj trenutkov je Frank vstal. Dvignil je glavo visoko in ponosno in spregovoril odločno:

»Da, resnico je govoril ta človek! Resnico, kruto in krvavo resnico. Treba bo rešiti Ameriko. Treba bo zagotoviti otrokom kruh!«

»Frank, morda pa le ni vse tako,« je pripomnila Ruth.

»Pri tem ni nobenega »morda«. Od danes naprej, Ruth, gremo na novo pot v življenje. Jo bomo že našli, to pot...«